

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2009. december 2.*

A C-358/08. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a House of Lords (Egyesült Királyság) a Bírósághoz 2008. augusztus 5-én érkezett, 2008. június 11-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **Aventis Pasteur SA**

és

OB

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts (előadó) és E. Levits tanácselnökök, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, A. Borg Barthet, M. Ilešič, J. Malenovský, U. Løhmus, A. Ó Caoimh és J.-J. Kasel bírák,

* Az eljárás nyelve: angol.

főtanácsnok: V. Trstenjak,
hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2009. június 30-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az Aventis Pasteur SA képviselőjében G. Leggatt QC, segítője: P. Popat barrister,

- OB képviselőjében S. Maskrey QC, segítője H. Preston barrister,

- az Európai Bizottság képviselőjében G. Wilms, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2009. szeptember 8-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- ¹ Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az 1999. május 10-i 1999/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 141., 20. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 4. kötet, 174. o.) módosított, a hibás termékekért való felelősségre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1985. július 25-i 85/374/EGK tanácsi irányelv (HL 1985. L 210., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 257. o., a továbbiakban: irányelv) értelmezésére irányul.
- ² A kérelmet a franciaországi székhelyű Aventis Pasteur SA társaság (a továbbiakban: APSA) és OB között, hibásnak vélt oltóanyag forgalomba hozatalát követően indult eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

- 3 A 85/374 irányelv első, tizedik, tizenegyedik és tizenharmadik preambulumbekzdése a következéppen rendelkezik:

„mivel közelíteni kell a tagállamok azon jogszabályait, amelyek a hibás, és ebből kifolyólag kárt okozó termékek gyártóinak felelősségét szabályozzák, mivel ezek eltérése a verseny torzulását eredményezheti, hatással lehet az áruknak a közös piacon belüli szabad mozgására, és a fogyasztók eltérő szintű védelmét eredményezheti a hibás termékek által a fogyasztó egészségében vagy tulajdonában okozott kárral szemben;

[...]

mivel mind a károsult, mind a gyártó érdeke megköveteli, hogy a kártérítési igény elévülésének határideje egységes legyen;

mivel a termékek az idő múlásával elavulnak, magasabb szintű biztonsági szabványokat fejlesztenek ki, és a tudomány és a technika is fejlődik; mivel ezért méltánytalan lenne a gyártót korlátlan időre felelőssé tenni a termék hibájáért; mivel ennél fogva a felelősségnek ésszerű idő elteltével meg kell szűnnie, a folyamatban lévő ügyek sérelme nélkül;

[...]

mivel a tagállamok jogrendszerében a károsult kártérítési igényvel élhet az ezen irányelvben megállapított felelősségen kívüli, szerződésen kívüli felelősség alapján; amennyiben ezek a rendelkezések szintén a fogyasztók hatékony védelmét kívánják elérni, akkor azokra ez az irányelv nem vonatkozik; ha egy tagállamban különös felelősségi szabályozás már megvalósította a fogyasztóknak a gyógyszerkészítmények terén fennálló védelmét, e szabályozás alapján továbbra is lehetőség van az igények érvényesítésére; [...].”

4 A 85/374 irányelv 1. cikkében úgy rendelkezik, hogy „[a] termék gyártója felel a termék hibája által okozott kárért.”

5 A 85/374 irányelv 3. cikke a következőképpen szól:

„(1) A »gyártó« a végtermék, az alapanyag, a résztermék előállítója, valamint az, aki önmagát a termék gyártójaként adja meg nevének, védjegyének vagy egyéb megkülönböztető jelzésének a terméken történő feltüntetésével.

(2) A gyártó felelősségének sérelme nélkül, minden személyt, aki üzleti tevékenysége körében eladás, bérlet, *lízing* vagy az értékesítés bármely formája céljából terméket a Közösségbe importál, ezen irányelv alkalmazása szempontjából gyártónak kell tekinteni, és gyártóként felel.

(3) Ha a termék gyártója nem állapítható meg, a termék minden szállítója gyártónak tekintendő, kivéve ha ésszerű időn belül tájékoztatja a károsultat a gyártónak vagy annak a személyéről, akinek a terméket szállította [helyesen: annak a személyéről, aki a terméket szállította neki]. Ugyanez vonatkozik az importált termékekre, ha ezek tekintetében a (2) bekezdés szerinti importőr nem állapítható meg, abban az esetben is, ha a gyártó neve fel van tüntetve.”

6 A 85/374 irányelv 11. cikke szerint:

„A tagállamok jogszabályaikban előírják, hogy a károsultnak az ezen irányelvből eredő igénye attól az időponttól számított 10 év elteltével, amelyen a gyártó a kárt okozó terméket forgalomba hozta, elévül, kivéve ha a károsult időközben bírósági eljárást indított a gyártó ellen.”

7 Az említett irányelv 13. cikke értelmében az irányelv „nem érinti a károsultnak a szerződéses vagy szerződésen kívüli vagy egy, az ezen irányelvről szóló értesítés időpontjában fennálló különös felelősségi rendelkezések alapján fennálló igényét”.

8 A 85/374 irányelvről szóló értesítést 1985. július 30-án küldték meg a tagállamoknak.

A nemzeti szabályozás

9 Az irányelvet az Egyesült Királyságban a Consumer Protection Act 1987 (a fogyasztóvédelemről szóló 1987. évi törvény, a továbbiakban: 1987. évi törvény) ültette át.

- 10 Az 1987. évi törvény a 11A. szakasszal egészítette ki a Limitation Act 1980-at (az elévülésről szóló 1980. évi törvény), amelynek (3) bekezdése szerint:

„Az e szakasz hatálya alá tartozó igények az [...] adott időponttól számított tízéves határidőn túl nem érvényesíthetők; jelen bekezdés alapján a keresetindítási jog a tízéves határidő lejártával megszűnik, függetlenül attól, hogy keletkezett-e ilyen jog, vagy hogy a jelen törvény következő rendelkezései szerinti határidő megkezdődött-e.”

- 11 Az 1980. évi törvény 35. szakasza értelmében az elévülési idő lejártát követően főszabály szerint tilos új felet perbe vonni. Eljárásjogi rendelkezések azonban e szakasz (5) bekezdésének b) pontja és (6) bekezdésének a) pontja alapján kivételesen lehetővé tehetik a bíróságok számára, hogy meghatározott körülmények között az eredeti kereset benyújtásától számított hatállyal ilyen perbe vonást eszközöljenek. Így lehetőség van arra, hogy elbocsássák a perből „azt a felet, akinek a neve az eredeti keresetben megfogalmazott kérelmekben az új fél neve helyett tévedésből szerepel”, és helyette az új felet idézzék meg.
- 12 A Civil Procedure Rules (polgári perrendtartás) 19.5. szabálya (3) bekezdésének a) pontja biztosítja a bíróság számára a perbevonásra irányuló, diszkrecionális jogkört. Ez a rendelkezés azonban azt írja elő, hogy még ha teljesülnek is az e jogkör gyakorlására vonatkozó feltételek, a bíróságnak figyelembe kell vennie azt, hogy a perbe vonás megfosztja az alperest az elévülési idő lejártából következő mentesítő hatástól, és az alperes perből való elbocsátása és helyette egy másik alperes megidézése iránti kérelemnek csak akkor adhat helyt, ha az ügy körülményeire tekintettel a méltányosság ezt megköveteli.

A jogvita előzményei és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 13 A Pasteur Mérieux Sérums et Vaccins SA (a továbbiakban: Pasteur Mérieux) francia jog alapján létrejött társaság (jelenleg, névváltoztatást követően: APSA), amely gyógyszerkészítményeket, köztük antihaemophilus oltóanyagot gyárt.
- 14 A Mérieux UK Ltd (a továbbiakban: Mérieux UK) nevű angol társaság 1992-ben az APSA 100%-os leányvállalata és termékeinek egyesült királysági forgalmazója volt.
- 15 1992. szeptember 18-án az APSA nagyobb mennyiségű *antihaemophilus* oltóanyagot küldött a Mérieux UK részére, amelyet az szeptember 22-én kapott meg. A kiszállításakor az APSA számlát küldött a leányvállalatának, amelyet az szabályosan kifizetett.
- 16 Később (ismeretlen időpontban, de valószínűsíthetően 1992 szeptemberének végén vagy 1992 októberének elején) a Mérieux UK az oltóanyag-szállítmány egy részét eladta a brit egészségügyi minisztériumnak, és azt a minisztérium által kijelölt kórházba szállították. Ez a kórház az oltóanyag egy részét később egy brit területen található orvosi rendelőbe juttatta el.
- 17 1992. november 3-án ebben a rendelőben OB-t beoltották a szóban forgó oltóanyaggal.
- 18 OB ezt követően súlyos károsodást szenvedett. Kezelőorvosai úgy vélték, hogy a károsodást *herpes simplex* vírusfertőzés okozta. OB azonban azt állítja, hogy károsodását az okozta, hogy a beadott oltóanyag hibás volt.

- 19 Az APSA 1994-ben közös vállalatot alapított a Merck Inc nevű amerikai egyesült államokbeli társasággal. A Mérieux UK Limited ennek a közös vállalatnak a brit leányvállalata lett. Névváltoztatás következtében Aventis Pasteur MSD (a továbbiakban: APMSD) lett a neve.
- 20 2000. november 2-án OB kártérítés iránti keresetet nyújtott be az APMSD ellen a High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division előtt. Az általa 2001. augusztus 1-jén ismertetett tényállás szerint az oltóanyagot az APMSD gyártotta, és az hibás volt, ezért kéri, hogy a bíróság állapítsa meg e társaságnak az 1987. évi törvény alapján fennálló felelősségét.
- 21 A 2001. november 29-én előadott ellenkérelmében az APMSD arra hivatkozott, hogy ő csupán forgalmazója, nem pedig gyártója volt az OB-nek beadott oltóanyagnak.
- 22 2002. április 17-én, arra a kérdésre adott válaszában, hogy ő-e a gyártó, az APMSD ismét megerősítette, hogy az oltóanyagot nem ő gyártotta. A Pasteur Mérieux-t jelölte meg gyártóként, ám azt nem közölte, hogy az APSA korábbi nevééről van szó.
- 23 2002. október 16-án az OB kártérítés iránti keresetet nyújtott be a High Court of Justice előtt az APSA ellen.
- 24 Az APSA elismerte, hogy ő a szóban forgó oltóanyag gyártója, azonban arra hivatkozott, hogy az ellene irányuló kereset elévült, mivel az 1987. évi törvény szerinti keresetek benyújtására nyitva álló tízéves határidő 2002. szeptember 18-án vagy 22-én – aszerint, hogy a határidő kezdő időpontjának azt tekintjük-e, hogy az APSA az említett oltóanyagot elküldte a Mérieux UK részére, vagy hogy a Mérieux UK megkapta azt – lejárt.

- 25 2003. március 10-én OB kérelmet nyújtott be az APMSD-nek a vele szemben 2000. novemberben indított eljárásból történő elbocsátása és helyette az APSA megidézése iránt. A kérelmet arra alapította, hogy ezen eljárás megindításakor tévesen azt hitte, hogy az APMSD volt az oltóanyag gyártója.
- 26 Nem vitatott, hogy az alperes perből való elbocsátása és helyette egy másik alperes megidézése iránti kérelmet a hibásnak vélt termék előállítója elleni per megindítására vonatkozó, tízéves elévülési idő lejárta után terjesztették elő.
- 27 Az APSA azt állítja, hogy a nemzeti jog – amennyiben megengedi az említett elévülési idő lejárta utáni perbe vonást – összeegyeztethetetlen a 85/374 irányelv 11. cikkének helyes értelmezésével, amit az OB vitat.
- 28 A Bírósághoz 2004. március 8-án érkezett, 2003. november 18-i határozatával a High Court of Justice előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett elő, amelyre válaszul a Bíróság 2006. február 9-én meghozta a C-127/04. sz. O’Byrne-ügyben hozott ítéletet (EBHT 2006., I-1313. o.).
- 29 A High Court of Justice által a fent hivatkozott O’Byrne-ítélet alapjául szolgáló ügyben feltett második és harmadik kérdés a következőképpen szült:
- „2. Ha a felperes az [...] irányelv alapján fennálló, hibásnak vélt termék miatti igényét tévedésből A társasággal szemben indított keresettel érvényesíti, mert A-t gondolja a termék gyártójának, valójában azonban nem A, hanem B társaság a termék gyártója, a tagállam nemzeti joga felruházhatja-e a bíróságokat arra irányuló mérlegelési jogkörrel, hogy az ilyen keresettel indított eljárást az [...] irányelv 11. cikke értelmében »a gyártó ellen indított bírósági eljárásnak« minősítsék?

3. Az [...] irányelv 11. cikke – helyesen értelmezve – megengedi-e, hogy a tagállam annak engedélyezésére irányuló mérlegelési jogkört ruházzon valamely bíróságra, hogy alperesi minőségben A társaságot B társaság váltsa fel a fenti második kérdésben említett eljárásban (»releváns eljárás«), amennyiben:

a) letelt a 11A. szakaszban megállapított tízéves határidő;

b) a releváns eljárást a tízéves határidő lejárta előtt indították A ellen, és

c) a tízéves határidő lejárta előtt nem indítottak eljárást B ellen azzal a termékkel kapcsolatban, amely a felperes által állított károsodást okozta?”

30 A fent hivatkozott O’Byrne-ítéletben a Bíróság a következő választ adta erre a két kérdésre:

„Ha a termék gyártójának vélt társaság ellen tévesen indítanak keresetet, miközben a terméket valójában másik társaság gyártotta, főszabály szerint a nemzeti jognak kell megállapítania, milyen feltételek mellett lehet ilyen eljárásban valamelyik felet a perből elbocsátani, és helyette másikat megidézni. Annak megállapításakor, hogy a korábbi fél elbocsátása mellett milyen feltételekkel idézhető meg másik fél, a nemzeti bíróságnak biztosítania kell a 85/374 irányelv – 1. és 3. cikkében megállapított – személyi hatályának érvényesülését.”

- 31 A fent hivatkozott O'Byrne-ítéletet követően a High Court of Justice 2006. október 20-án helyt adott az OB által előterjesztett, az alperes perből való elbocsátása és helyette egy másik alperes megidézése iránti kérelemnek, azzal az indokolással, hogy az APMSD-t tévedésből idézték meg az APSA helyett.
- 32 Az APSA fellebbezést nyújtott be ezzel a határozattal szemben a Court of Appealhez. A Court of Appeal 2007. október 9-én elutasította a fellebbezést.
- 33 Az APSA által benyújtott fellebbezés ügyében eljáró House of Lords az eljárást felfüggesztette, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„Összhangban van-e a [85/374] irányelvvel az olyan tagállami szabályozás, amely megengedi, hogy az alperest a [85/374] irányelv alapján indított perből elbocsássák, és helyette – a [85/374] irányelv 11. cikke által [a károsult számára] igényérvényesítésre biztosított tízéves elévülési idő eltelte után – mást idézzenek meg, ha az eljárást a tízéves elévülési időn belül kizárólag olyan alperes ellen indították meg, aki nem tartozik az irányelv 3. cikkének hatálya alá?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 34 A kérdést előterjesztő bíróság kérdése lényegében arra irányul, hogy a 85/374 irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az említett irányelvben meghatározott felelősségi rendszer alapján indított bírósági eljárás keretében megengedi, hogy az alperest az irányelv 11. cikkében megállapított tízéves elévülési idő eltelte után a perből elbocsássák, és helyette mást idézzenek meg, ha az említett elévülési idő lejárt előtt folytatott eljárásban alperesként megnevezett személy nem tartozott az irányelv 3. cikkében meghatározott hatálya alá.

- 35 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a fent hivatkozott O'Byrne-ítélet 34. pontjában a Bíróság kimondta, hogy a 85/374 irányelv nem rendelkezik az abban az esetben követendő eljárási rendről, amikor a károsult hibás termékért való felelősség megállapítása iránt indít eljárást, és téved a gyártó személyében, ezért főszabály szerint a nemzeti eljárásjognak kell megállapítania, hogy ilyen eljárásban milyen feltételek mellett lehet valamelyik felet a perből elbocsátani, és helyette másikat megidézni.
- 36 Miután a Bíróság a fent hivatkozott O'Byrne-ítélet 35. pontjában emlékeztetett arra, hogy tekintettel arra, hogy a 85/374 irányelv célja az általa szabályozott kérdések teljes körű összehangolása, kimerítő jellegűnek kell tekinteni azon felelősök körének az irányelv 1. és 3. cikkében foglalt meghatározását, akikkel szemben a károsultnak az irányelvben előírt felelősségi rendszer alapján keresetindítási joga van, a Bíróság ezen ítélet 38. pontjában kifejtette, hogy annak megállapításakor, hogy adott perben a korábbi fél elbocsátása mellett milyen feltételekkel idézhető meg másik fél, a nemzeti bíróságnak viszont biztosítania kell az irányelv – 3. cikkben megállapított – személyi hatályának és tiszteletben tartását.
- 37 A 85/374 irányelv 11. cikke is abból a szándékból eredeztethető, hogy közösségi szinten teljes körűen összehangolják a károsultnak az említett irányelvből eredő igényére vonatkozó szabályokat.
- 38 Ez a cikk egységesen tízéves elévülési időt biztosít ezekre az igényekre. Az elévülési idő kezdő időpontjaként kötelezően azt a napot határozza meg, amelyen a gyártó a kárt okozó terméket forgalomba hozta. Az elévülési időt e cikk alapján egyedül az szakítja meg, ha bírósági eljárást indítanak a gyártó ellen.
- 39 Amint az a 85/374 irányelv tizedik preambulumbekzdéséből is kitűnik, az elévülési szabályoknak az irányelvvel célzott egységesítését a közösségi jogalkotó egyaránt kívánta károsult és a gyártó érdekében megvalósítani.

- 40 Ez az egységesítés hasonlóságot mutat a 85/374 irányelv első preambulumbekkezdésében kimondott általános céllal, amely arra irányul, hogy megszüntesse a nemzeti jogok közötti eltéréseket, amelyek a fogyasztók eltérő szintű védelmét eredményezhetik a Közösségen belül.
- 41 A 85/374 irányelv tizenegyedik preambulumbekkezdése értelmében az irányelv másrészt ésszerű időtartamra kívánja korlátozni a gyártó felelősségét, tekintettel arra, hogy a termékek fokozatosan elavulnak, a biztonsági szabványok egyre szigorúbbak, és a tudományos és a technikai ismeretek is fejlődnek.
- 42 Ahogyan azt a főtanácsnok indítványa 49. és 50. pontjában is kifejtette, a közösségi jogalkotónak a 85/374 irányelvvvel létrehozott objektív felelősségi rendszer időbeli korlátozására irányuló szándéka a technológiai fejlesztések elősegítése és az ezen sajátos felelősségből eredő kockázatokra kötendő biztosítások lehetővé tétele érdekében azt a körülményt is figyelembe kívánja venni, hogy az objektív felelősség súlyosabb terhet jelent a gyártó számára, mint a hagyományos felelősségi rendszer (lásd ebben az értelemben a hibás termékekért való felelősségre vonatkozó 85/374 irányelv végrehajtásáról szóló, 2001. január 31-i COM (2000) 893 végleges bizottsági jelentés 3.2.4. pontját).
- 43 Ebből következően a szerződéses vagy szerződésen kívüli felelősség, vagy a 85/374 irányelvről szóló értesítés időpontjában fennálló sajátos felelősségi rendszer szabályainak (amelyek alkalmazását az irányelv nem sérti) esetleges alkalmazásának sérelme nélkül – amint ez az irányelv 13. cikkéből és tizenharmadik preambulumbekkezdéséből is kitűnik – az említett irányelv 3. cikkében meghatározott „gyártó” az irányelv 11. cikke értelmében az érintett termék forgalomba hozatalától számított tíz év elteltével mentesül az irányelv alapján fennálló felelőssége alól, kivéve ha időközben bírósági eljárást indítottak ellene.
- 44 Ilyen feltételek mellett az a nemzeti jogszabály, amely megengedi, hogy a bírósági eljárás során az alperest a perből elbocsássák, és helyette mást idézzenek meg, a 85/374

irányelvre tekintettel nem alkalmazható olyan módon, hogy egy ilyen gyártót az elévülési idő lejárta után, az elévülési időn belül más személlyel szemben indított eljárás alpereseként perbe lehessen vonni.

45 Az ezzel ellentétes megoldás ugyanis egyrészt annak elismerését jelentené, hogy a 85/374 irányelv 11. cikkében megállapított tízéves elévülési idő a gyártó ellen indított bírósági eljáráson kívül más okból is megszakadhat vele szemben, ami ellentmondana az említett irányelv e vonatkozásában elérni kívánt teljes körű harmonizációs törekvésének.

46 Ez a megoldás másrészt az elévülési idő meghosszabbodását eredményezné az ilyen gyártóval szemben, és ezzel elbizonytalaníthatná a gyártót azzal kapcsolatban, hogy pontosan mikortól mentesül a 85/374 irányelv 11. cikke alapján az említett irányelv alapján fennálló felelőssége alól, ami nemcsak az elévülési idő közösségi jogalkotó által megvalósítani kívánt egységesítésével lenne ellentétes, hanem azzal a jogbiztonsággal is, amelyet a 11. cikk az irányelv által létrehozott objektív felelősségi rendszer keretében a gyártó számára biztosítani kíván.

47 Ez utóbbival kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a jogbiztonság elve, amellyel a bizalomvédelem elve szükségszerűen együtt jár, megköveteli többek között azt, hogy a jogalanyok számára kiszámítható legyen a jogszabályok alkalmazása, és ennek a követelménynek még szigorúbban kell érvényesülnie a pénzügyi következményekkel járó szabályok esetén annak érdekében, hogy az érintettek pontosan megismerhessék a rájuk rótt kötelezettségek mértékét (a C-201/08. sz. Planatol-ügyben 2009. szeptember 10-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-8343. o.] 46. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

48 Hozzá kell még ehhez fűzni, hogy azok a szubjektív elemek, amelyek például abból erednek, hogy a károsult tévesen gondol egy társaságot a hibásnak vélt termék gyártójának, vagy hogy a károsult tényleges szándéka arra irányul, hogy az ilyen másik

társasággal szembeni keresetével az említett gyártó ellen forduljon, a 85/374 irányelvben megállapított harmonizációs szabályok objektivitásának sérelme nélkül nem indokolhatják azt, hogy a 11. cikkben meghatározott tízéves elévülési idő lejárta után, az elévülési időn belül más személlyel szemben indított eljárásban ezt a gyártót elbocsássák a perből és helyette egy másik alperest idézzenek meg (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott O'Byrne-ítélet 26. pontját, valamint analógia útján a C-51/05. P. sz., Bizottság kontra Cantina sociale di Dolianova és társai ügyben 2008. július 17-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-5341. o.] 59–63. pontját).

- 49 A fentiekre tekintettel a 85/374 irányelv 11. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az a nemzeti szabályozás, amely megengedi, hogy a bírósági eljárás során az alperest a perből elbocsássák, és helyette mást idézzenek meg, nem alkalmazható olyan módon, hogy az irányelv 3. cikke értelmében vett „gyártót” a 11. cikkben meghatározott határidő lejárta után, az elévülési időn belül más személlyel szemben indított eljárás alpereseként perbe lehessen vonni.
- 50 Mindazonáltal a Bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elbírálása során az ügyre vonatkozó dokumentumokban szereplő információk alapján pontosításokat adhat, amelyek célja, hogy iránymutatást adjanak a nemzeti bíróságnak az alap-eljárásban történő határozathozatalt illetően (lásd ebben az értelemben a C-366/98. sz. Geffroy-ügyben 2000. szeptember 12-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-6579. o.] 20. pontját, és a C-446/07. sz. Severi-ügyben 2009. szeptember 10-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-8041. o.] 60. pontját).
- 51 E tekintetben először is meg kell jegyezni, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy az APMSD (korábban Mérieux UK), amely 1992-ben a brit egészségügyi rendszer számára eljuttatta az OB-nek beadott oltóanyagot, ebben az időszakban az APSA (korábban Pasteur Mérieux Sérums et Vaccins SA) 100%-os leányvállalata volt.
- 52 Ebben az összefüggésben a nemzeti bíróságnak kell a bizonyításvételre vonatkozó nemzeti jogszabályokkal összhangban megállapítania, hogy az érintett termék forgalomba hozataláról valójában az azt gyártó anyavállalat döntött-e.

- 53 Ha a nemzeti bíróság ennek a körülménynek a fennállását állapítja meg, a 85/374 irányelv 11. cikke nem zárja ki azt, hogy ez a bíróság úgy határozzon, hogy az e cikkben meghatározott határidőn belül, az említett irányelvben foglalt felelősségi rendszer alapján a leányvállalattal szemben indított bírósági eljárásban a leányvállalatot a perből elbocsátja, és helyette az irányelv 3. cikkének (1) bekezdése alapján „gyártónak” minősülő anyavállalatot idézi meg.
- 54 Másodszor, tekintettel arra, a korábban a jelen ítélet 51. pontjában már említett tényre, hogy az APMSD szállította le az OB-nek beadott oltóanyagot, emlékeztetni kell arra, hogy a 85/374 irányelv 3. cikkének (3) bekezdése értelmében ha a termék gyártója nem állapítható meg, a termék szállítója tekintendő gyártónak, kivéve ha az ésszerű időn belül tájékoztatja a károsultat a gyártó vagy a saját beszállítója személyéről.
- 55 Ahogyan azt az Európai Bizottság és indítványa 97. pontjában a főtanácsnok is hangsúlyozta, ezt a rendelkezést úgy kell érteni, mint amely arra az esetre vonatkozik, amikor a hibásnak vélt termék károsultja a konkrét ügy körülményeire tekintettel ésszerűen nem tudta megállapítani a termék gyártójának személyét azelőtt, hogy a szállítóval szemben érvényesítette igényét, amit a jelen ügyben a nemzeti bíróságnak kell adott esetben megítélnie.
- 56 Hasonló esetben a 85/374 irányelv 3. cikkének (3) bekezdéséből az következik, hogy a termék szállítóját kell „gyártónak” tekinteni, ha ésszerű időn belül nem tájékoztatta a károsultat a gyártó vagy a beszállítója személyéről.
- 57 E tekintetben először is meg kell jegyezni, hogy önmagában az alapján, hogy a szóban forgó termék szállítója tagadja, hogy ő lenne a gyártó, de emellett nem ad tájékoztatást a gyártónak vagy saját beszállítójának a személyéről, nem állapítható meg az, hogy

az említett szállító tájékoztatta a károsultat a 85/374 irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében foglaltakról, és így az sem zárható ki, hogy e rendelkezés alapján „gyártónak” lehessen tekinteni.

- 58 Hangsúlyozni kell továbbá, hogy a 85/374 irányelv 3. cikkének (3) bekezdése értelmében az ilyen, „ésszerű időn” belül történő tájékoztatásra vonatkozó feltétel magában foglalja a károsult által beperelt szállító arra irányuló kötelezettségét, hogy önként és gondosan tájékoztassa a károsultat a gyártó vagy a saját beszállítója személyéről.
- 59 Az alapeljárásban adott esetben a nemzeti bíróságnak a konkrét ügy körülményeire tekintettel meg kell vizsgálnia, hogy az APMSD eleget tett-e ennek a kötelezettségnek, és figyelembe kell vennie különösen azt a konkrét körülményt, hogy az APMSD-nek, amely az APSA leányvállalataként közvetlenül az APSA-tól vásárolta meg a szóban forgó oltóanyagot, szükségszerűen ismernie kellett az oltóanyag gyártójának személyét abban az időpontban, amikor OB beperelte.
- 60 Ha a nemzeti bíróság esetleges vizsgálatai alapján azt állapítja meg, hogy teljesülnek a 85/374 irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében foglalt feltételek, akkor az APMSD-t az említett irányelv alkalmazásában „gyártónak” kell tekinteni. Ennélfogva azt állapíthatja meg, hogy a 2000 novemberében OB által az ebben az irányelvben foglalt felelősségi rendszer alapján e társasággal szemben indított bírósági eljárás az irányelv 11. cikke alapján megszakította vele szemben az elévülési időt.
- 61 A jelen ítélet 37–47. pontjában kifejtett indokok miatt azonban az ilyen vagy akár ezzel ellentétes megállapítás alapján nem adható hely a 85/374 irányelv megsértése nélkül az említett eljárásban az APMSD perből való elbocsátása és helyette az APSA

megidézése iránti kérelemnek, tekintettel arra, hogy az említett kérelmet OB a 85/374 irányelv 11. cikke alapján az APSA-val szemben az említett irányelv alapján fennálló igényei érvényesítésére vonatkozóan rendelkezésére álló határidő lejárta után nyújtotta be, amint erre a jelen ítélet 26. pontja emlékeztetett.

62 Mindezekre a megállapításokra tekintettel a feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 85/374 irányelv 11. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az a nemzeti szabályozás, amely megengedi, hogy a bírósági eljárás során az alperest a perből elbocsássák, és helyette mást idézzenek meg, nem alkalmazható olyan módon, hogy az irányelv 3. cikke értelmében vett „gyártót” a más személlyel szemben az e 11. cikkben meghatározott elévülési időn belül indított eljárás alpereseként e határidő lejárta után perbe lehessen vonni.

63 Azonban egyrészt az említett 11. cikket úgy kell értelmezni, mint amely nem zárja ki azt, hogy a nemzeti bíróság úgy határozzon, hogy a 85/374 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti „gyártó” 100%-os leányvállalatával szemben az e 11. cikkben meghatározott határidőn belül indított bírósági eljárásban a leányvállalatot a perből elbocsátja, és helyette az említett gyártót idézi meg, ha a nemzeti bíróság azt állapítja meg, hogy az érintett termék forgalomba hozataláról valójában ez a gyártó döntött.

64 Másrészt a 85/374 irányelv 3. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ha a hibásnak vélt termék károsultja ésszerűen nem tudta megállapítani a termék gyártójának személyét azelőtt, hogy a termék szállítójával szemben érvényesítette igényét, akkor az említett szállítót különösen az említett irányelv 11. cikke alkalmazásában „gyártónak” kell tekinteni, amennyiben nem tájékoztatta önként és gondosan a károsultat a gyártó vagy a saját beszállítója személyéről, amit a nemzeti bíróságnak a konkrét ügy körülményeire tekintettel kell megvizsgálnia.

A költségekről

65 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

A hibás termékekért való felelősségre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1985. július 25-i 85/374/EGK tanácsi irányelv 11. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az a nemzeti szabályozás, amely megengedi, hogy a bírósági eljárás során az alperest a perből elbocsássák, és helyette mást idézzenek meg, nem alkalmazható olyan módon, hogy az ezen irányelv 3. cikke értelmében vett „gyártót” a más személlyel szemben az e 11. cikkben meghatározott elévülési időn belül indított eljárás alpereseként e határidő lejárta után perbe lehessen vonni.

Azonban egyrészt az említett 11. cikket úgy kell értelmezni, mint amely nem zárja ki azt, hogy a nemzeti bíróság úgy határozzon, hogy a 85/374 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti „gyártó” 100%-os leányvállalatával szemben az e 11. cikkben meghatározott határidőn belül indított bírósági eljárásban a leányvállalatot a perből elbocsátja, és helyette az említett gyártót idézi meg, ha a nemzeti bíróság azt állapítja meg, hogy az érintett termék forgalomba hozataláról valójában ez a gyártó döntött.

Másrészt a 85/374 irányelv 3. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ha a hibásnak vélt termék károsultja ésszerűen nem tudta megállapítani a termék gyártójának személyét azelőtt, hogy a termék szállítójával szemben érvényesítette igényét, akkor az említett szállítót különösen az említett irányelv 11. cikke alkalmazásában „gyártónak” kell tekinteni, amennyiben nem tájékoztatta önként és gondosan a károsultat a gyártó vagy a saját beszállítója személyéről, amit a nemzeti bíróságnak a konkrét ügy körülményeire tekintettel kell megvizsgálnia.

Aláírások